

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај Комисије за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област **Недерландистика**, предмет **Холандска и фламанска књижевност**

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 4097/1 од 22. 11. 2022. године, а у складу са чланом 11. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, изабрана је Комисија за писање извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за доцента за ужу научну област Недерландистика, предмет Холандска и фламанска књижевност, објављен у листу „Послови“ бр. 1017 од 7. 12. 2022. године. У Комисију су именовани др Бојана Будимир, доцент (председник Комисије), др Јелица Новаковић-Лопушина, редован професор и др Јелена Кнежевић, доцент Филолошког факултета Универзитета Црне Горе.

На основу увида у приложену документацију, а у складу са ставом 1. члана 13. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду („Гласник Универзитета у Београду“, бр. 200/2017 и 210/2019), Комисија Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду има част да поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Недерландистика, предмет Холандска и фламанска књижевности пријавио се један кандидат, др Александар (Славко) Ђокановић, виши лектор на Групи за недерландистику. Уз пријаву на конкурс кандидат је предао:

1. биографију
2. стручну биографију
3. Извод из матичне књиге рођених
4. Уверење о држављанству
5. оверену фотокопију дипломе основних академских студија
6. оверену фотокопију дипломе магистарских студија
7. оверену фотокопију уверења о успешно одбрањеној докторској дисертацији
8. фотокопије седам објављених научних радова
9. потписану Изјаву о изворности сагласно члану 26. став 3. Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду
10. Анкете о вредновању педагошког рада сарадника у академској 2021/22 години.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Александар (Славко) Ђокановић рођен је 15. 7. 1974. у Пожеги. Основне студије германистике, с холандским као изборним предметом успешно је завршио 19. 4. 2000. године с просечном оценом 8,14 (осам и 14/100). Након дипломирања кандидат је наставио са школовањем и уписао магистарске студије на Филолошком факултету у Београду на одсеку за Науку о језику које је успешно завршио 9. 7. 2009. године с просечном оценом 9 (девет и 0/100). Магистарски рад под насловом *Валентност придева у низоземском, немачком и српском језику* одбранио је под менторством проф. др Јелице Новаковић-Лопушина. На докторским студијама је као ужу специјализацију одабрао науку о књижевности. Докторску дисертацију под насловом *Postmoderne Bearbeitung des Argonautenmythos in den Romanen Ein fremder Stamm hat mich geraubt von Willem Brakman, Medea. Stimmen von Christa Wolf und Das Goldene Vlies von Borislav Pečić (Постмодернистичка обрада мита о Аргонаутима у романима Једно страно племе ме је отело Вилема Бракмана, Медеја. Гласови Кристе Волф и Златно руно Борислава Пекића)* успешно је одбранио 29. септембра 2022. године на Филолошком факултету.

ДОСАДАШЊИ НАСТАВНИ И ПЕДАГОШКИ РАД

Др Александар Ђокановић је од 2003. године ангажован као спољни сарадник, од 2015. као лектор, а од 2021. као виши лектор на Групи за недерландистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Кандидат је у току свог вишегодишњег ангажмана изводио вежбе на следећим предметима: Савремени низоземски језик на нивоима Г3-Г4, П1-П4, Превођење са српског на низоземски језик у оквиру предмета Г5-Г8, Увод у холандску и фламанску књижевност 1-2, Холандска и фламанска књижевност 1-6, Низоземски језик 1-8, Увод у холандску и фламанску културу. Колега Ђокановић је у периоду 2006. до 2009. године радио као лектор, а од 2009. до 2015. године као виши лектор за Немачки језик на Катедри за германистику Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу. Осим тога, кандидат је радио и као дописник за српску редакцију радија *Deutsche Welle*, потом као преводилац у новинској кући *Политика*, као и на *Радио Југославији* и у Савезном секретаријату информисања.

Спектар наведених предмета сведочи о томе да је кандидат др Александар Ђокановић током свог деветнаестогодишњег ангажмана на Групи за недерландистику стекао не само богато наставно и педагошко искуство из области низоземског језика, већ и врло специфична наставна искуства из перспективе теоријско-лингвистичког и књижевно-теоријског приступа у настави низоземског језика.

ДОСАДАШЊИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Досадашњи научно-истраживачки рад колеге др Александра Ђокановића огледа се првенствено у објављивању научних радова, али и у учешћу на различитим стручним и научним скуповима.

Објављени научни радови

Др Александар Ђокановић приложио је списак од 9 библиографских јединица. Сви радови се могу разврстати у следеће категорије:

Магистарски рад

1. Ђокановић, А. (2009): *Валентност придева у низоземском, немачком и српском језику*. Београд: Филолошки факултет.

Докторска дисертација

1. Ђокановић, А. (2022). *Postmoderne Bearbeitung des Argonautenmythos in den Romanen Ein fremder Stamm hat mich geraubt von Willem Brakman, Medea. Stimmen von Christa Wolf und Das Goldene Vlies von Borislav Pekić*. Београд: Филолошки факултет. (M70)

Радови у часописима

1. Ђокановић, А. (2018). 'Transformaties van de Argonautenmythe in de roman *Een vreemde stam heeft mij geroofd* van Willem Brakman', *Neerlandica Wratislaviensia*, 149-163. (M23)
2. Ђокановић, А. (2021). „Трансформација мита о Едипу у драми *Слепац* Хуга Клауса“, *Анали Филолошког факултета*, 33(1): 245-258. (M51)
3. Ђокановић, А. (2013). „Проблем зла у Гетеовој драми *Фауст*“, *Наслеђе* 24: 127-140. (M51)
4. Ђокановић, А. (2012). „Религија, филозофија и музика као симболи декаденције у роману *Буденброкови* Томаса Мана“, *Наслеђе* 22: 35-45. (M51)

Радови у зборницима с међународних научних скупова

1. Ђокановић, А. (2018). 'Oedipus herverteld: Hugo Claus' *Blindeman*, Velimir Lukićs *De Thebaanse pest* en Heiner Müllers *Oedipus, Tiran*'. У J. Novaković-Lopušina (ур.), *Tri decenije beogradske nederlandistike*. Beograd: Filološki fakultet, 104-112. (M31)
2. Ђокановић, А. (2013). „Енценсбергерова ангажована лирика 1960-их“. У Д. Недељковић, Н. Вујчић (ур.), *Језик и књижевност с обе стране зида – Sprache und Literatur dies- und jenseits der Mauer(n)*, *Festschrift für Božinka Petronijević zum 65. Geburtstag*. Крагујевац: ФИЛУМ, 269-283. (M45)
3. Ђокановић, А. (2013). 'Hans Magnus Enzensberger in Serbien'. У J. Bell-Gönc, B. Petronijević, A. Wrobel, I. Boose (ур.), *Treffpunkte. Literatur, Sprache und Didaktik*

Анализа досадашњег научног рада

Докторска дисертација колеге др Александра Ђокановића под насловом *Postmoderne Bearbeitung des Argonautenmythos in den Romanen Ein fremder Stamm hat mich geraubt von Willem Brakman, Medea. Stimmen von Christa Wolf und Das Goldene Vlies von Borislav Pečić* („Постмодернистичка обрада мита о Аргонаутима у романима Једно стране племе ме је отело Вилема Бракмана, Медеја. Гласови Кристе Волф и Златно руно Борислава Пекића“) представља темељну књижевно-теоријску анализу адаптације античког митског предлошка у епохи постмодерне на примеру три романа из различитих језичко-културолошких средина, низоземске, немачке и српске. Полазећи од опсежних теоријских и књижевно-критичких поставки рад садржи формалну и садржинску анализу трансформације мита о Аргонаутима у горенаведеним романима Бракмана, Волф и Пекића. С једне стране се истражују постмодернистичке технике којима се један архаични мит транспонује у нови контекст, а с друге стране се испитују нова значења која се дописују оригиналним текстовима. На основу појединачних интерпретација романа који су узети за предмет истраживања докторске дисертације, колега др Александар Ђокановић изводи закључке о сличностима и разликама у облицима рецепције и начинима репрезентације митолошког дискурса у три анализирана романа. Резултати истраживања указују на то да се сличности јасно уочавају у техникама постмодернистичког приповедања, док у тематском погледу поменути три аутора показују посве различит и иновативни стваралачки приступ реинтерпретацији митске парадигме. Постмодерне наративне стратегије попут хибридности, метафикције, аутореклексивности, деканонизације, интертекстуалности, пародије, проблематизације односа између чињеница и фикције установљене су у сва три романа који се у дисертацији обрађују. Приликом истраживања ових поступака колега др Александар Ђокановић се ослања на тезе знаменитих теоретичара постмодерне попут Линде Хачион, Ихаба Хасана, Брајана Мекхејла, Патрише Во. Посебна пажња посвећена је интертекстуалним поступцима који књижевним ауторима стоје на располагању при транспозицији предлошка који обрађују. Идентификација интертекстуалних референци заснива се у докторској тези колеге др Александра Ђокановића на концепту интертекстуалности француског теоретичара постструктурализма Жерара Женета, који је развио у студији „Палимпсести. Књижевност на другом степену“. Када је реч о разликама у ресемантизацији мита о Аргонаутима у три анализирана романа, у дисертацији се долази до закључка да се те разлике своде на то што Бракман ставља акценат на уметничку причу, Волф на политички аспект, а Пекић на антрополошко тумачење мита. Осим тога, у тези се констатује да је код Бракмана и Пекића поступак пародизације пренаглашен, док је Криста Волф себи поставила задатак да, позивајући се на старије верзије, коригује мит о Медеји као чедоморки који је у књижевност увео Еурипид. Колега др Александар Ђокановић је у изради своје докторске дисертације показао висок степен систематичности, аналитичности и методичности као и ексцелентно познавање обрађиване грађе, секундарне литературе и теоријских постулата на основу којих су резултати истраживања изведени логично, минуциозно, прегледно и јасно. Докторски рад под насловом *Postmoderne Bearbeitung des*

Argonautenmythos in den Romanen Ein fremder Stamm hat mich geraubt von Willem Brakman, Medea. Stimmen von Christa Wolf und Das Goldene Vlies von Borislav Pekić представља значајан научни и теоријски допринос компаративним студијама савремене холандске, немачке и српске књижевности с посебним нагласком на митопоетским облицима стваралаштва у приповедној прози постмодернизма.

Примењујући теорију интертекстуалности Жерара Женета др Александар Ђокановић у раду *Трансформација мита о Едипу у драми Слепац Хуга Клауса* истражује на који се начин мит о тебанском цару Едипу трансформише у драми *Слепац* једног од најзначајнијих фламанских аутора Хуга Клауса. Упоредном анализом три верзије мита о Едипу: Сенекине, Софоклове и Клаусове, аутор закључује да се Клаус у својој интерпретацији у већој мери ослањао на Сенекину драму *Едип*. Примењујући Женетову класификацију аутор идентификује низ поступака које је Клаус примењивао приликом адаптације поменутог мита, попут трансдијегетизације, супституције, валоризације и девалоризације. Имајући у виду да је антички мит свеprisутан у опусу Хуга Клауса, рад др Александра Ђокановића даје значајан допринос разумевању Клауса као писца.

У раду под називом *Transformaties van de Argonautenmythe in de roman Een vreemde stad heeft mij geroofd van Willem Brakman* аутор наставља да истражује трансформације античких митова у модерној књижевности примењујући Женетову теорију интертекстуалности. Циљ рада је да се кроз упоредну анализу *Ена о Аргонаутима* Аполонија са Родоса и поменутог Бракмановог романа утврди на који начин Бракман трансформише изворну причу о путовању Јасона и Аргонаута у потрази за Златим руном. Резултати овог истраживања су показали да Бракман мит о Аргонаутима обрађује на комплексан начин својствен постмодернистичкој поетици, а који се, између осталог, огледа у комбиновању мита с другим легендама попут оних о Едипу, Одисеју и Тезеју. Др Александар Ђокановић је овим радом дао значајан допринос истраживањима интертекстуалности у постмодерној прози.

Аутор у раду под називом *Oedipus herverteld: Hugo Claus' Blindeman, Velimir Lukićs De Thebaanse pest en Heiner Müllers Oedipus, Tiran'* анализира начин на који се трансформише политичка позадина мита о Едипу и концепт судбине у три позоришне адаптације поменутог мита из друге половине двадесетог века: *Слепац* Хуга Клауса, *Тебанска куга* Велимира Лукића и *Едип, тиранин* Хајнера Милера. Циљ рада је да се утврде тематске сличности и разлике између три поменута дела и да се покаже релевантност мита о Едипу у савременом свету. Резултати истраживања показали су да се антички концепт судбине трансформисао у модерном свету. Поред тога, аутор је анализом три драмска дела илустровао како познате приче, употребљене као парабола за политичке околности XX века, добијају нова значења.

Циљ рада *Hans Magnus Enzensberger in Serbien* је да се представи и анализира рецепција Ханса Магнуса Енценсбергера у Србији. Аутор скреће пажњу на то да је овај плодан аутор недовољно истражен у Србији као и да велики број радова из његовог опуса нису доступни српској читалачкој публици на матерњем језику. Рад се између осталог бави и ауторовим погледима на балканске ратове деведесетих година прошлог века, а превасходно његовом подршком бомбардовању СР Југославије од стране НАТО-а и реакцијом у Србији која је уследила.

Др Александар Ђокановић наставља да истражује опус Ханса Магнуса Енценсбергера у раду *Енценсбергерова ангажована лирика 1960-их*. У раду се анализира лирски опус аутора из ране фазе стваралаштва, односно његове три збирке песама написане између 1957. и 1964. године, у контексту културно-политичких покрета карактеристичних за тај период. У првом делу рада аутор даје концизан приказ друштвених, политичких и економских прилика у Савезној Републици Немачкој, потом истиче главне одлике Енценсбергеровог стваралаштва у раном периоду, док се у другом делу рада осврће на аспекте немачког друштва који су предмет критике у његовима песмама попут нацистичке прошлости, употребе атомског оружја, поделе Немачке, медија и индустријске свести.

Анализом сцене *Пролог на небу* као и завршне сцене аутор у раду *Проблем зла у Гетеовој драми Фауст* разматра питање теодиције тј. зашто Бог, ако је свемоћан и добар допушта постојање зла у свету. Аутор бира Пролог као предмет своје анализе јер се у Прологу дефинише улога Мефиста као носиоца принципа зла која представља кључ за разумевање читаве драме. Повезујући тезе о теодицији које је свом делу *Теодикеја* изнео немачки филозоф Готфрид Вилхелм Лајбниц с ликом и улогом Мефиста, аутор утврђује утицај овог филозофа на Гетеа приликом писања драме Фауст.

У раду *Религија, филозофија и музика као симболи декаденције у роману Буденброкови Томаса Мана* разматрају се мотиви декаденције и дегенерације у роману *Буденброкови* Томаса Мана. Аутор поменуте мотиве посматра кроз призму религије, филозофије и музике и истражује елементе Шопенхауерове и Ничеове филозофије, као и Вагнерове музике који су присутни у поменутом роману.

Учешћа на научним и стручним скуповима

Колега др Александар Ђокановић досада је са запаженим излагањима учествовао на следећим научним скуповима у земљи и иностранству:

- 2018. године у Левену у организацији међународног удружења недерландиста „Internationale Vereniging voor Neerlandistiek“, на којој је излагао тему: *Moederarchetype in de roman Een vreemde stam heeft mij geroofd van Willem Brakman* (*Архетип мајке у роману Једно страно племе ме је отело Вилема Бракмана*)
- 2017. године у Београду поводом јубилеја „Три деценије београдске недерландистике“, на којој је излагао тему: *Oedipus in de 20ste eeuw in drie toneelstukken: Hugo Claus Blindeman, Heiner Müller Ödipus, Tyrann en Velimir Lukić* *Тебанска куга (Едип у XX веку у три позоришне представе: Хуго Клаус Слепац, Хајнер Милер Едип, тиранин и Владимир Лукић Тебанска куга)*
- 2017. године у Вроцлаву у организацији Удружења недерландиста средње и источне Европе Comenius, на којој је излагао тему: *Jason en de Argonauten in de 20ste eeuw* (*Јасон и Аргонаути у 20. веку*)
- 2016. године у Београду у организацији Катедре за неохеленске студије Филолошког факултета и Асоцијације за класичне студије на тему

„Античка драма“, на којој је излагао тему: *Трансформација мита о Едипу у драми Слепац Хуга Клауса*

- 2015. године у Оломоуцу у организацији Comenius-а, на којој је излагао тему: *Icarus en Daedalus-mythe in de Nederlandse, Servische en Duitse letterkunde van de 20ste eeuw – een comparatieve analyse (Мит о Икару и Дедалу у холандској, српској и немачкој књижевности XX века – компаративна анализа).*

ОЦЕНА ПРИСТУПНОГ ПРЕДАВАЊА

На основу Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду од 14. 9. 2016. године и Одлуке о измени и допуни Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду од 21. 6. 2017. године, Комисија за оцену приступног предавања у поступку избора једног доцента за ужу научну област Недеерландистика, предмет Холандска и фламанска књижевност, у саставу др Бојана Будимир, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду, председник комисије, др Јелица Новаковић-Лопушина, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и др Јелена Кнежевић, доцент Филолошког факултета Универзитета Црне Горе саставила је дана 25. 01. 2023. године Записник о приступном предавању кандидата др Александра Ђокановића.

На основу члана 4, став 2. Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду, стручне службе Факултета су обавештење о приступном предавању др Александра Ђокановића ставиле на сајт Факултета 11. 1. 2023. године.

Колега др Александар Ђокановић је у поступку избора у звање и на радно место доцента за ужу научну област Недеерландистика, предмет Холандска и фламанска књижевност, одржао приступно предавање дана 25. 01. 2023. године са почетком у 12 сати у сали 427 Филолошког факултета Универзитета у Београду. Тема приступног предавања била је *Архетип Велике мајке у роману Једно страно племе ме је отело Вилема Бракмана.*

У складу са чл. 7. Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду, Комисија је приликом приступног предавања оцењивала припрему предавања, структуру и квалитет садржаја предавања, као и дидактичко-методички аспект извођења предавања. Приступно предавање др Александра Ђокановића Комисија је једногласно оценила оценом 5 (пет).

ОСТАЛЕ СТРУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Поред наставне делатности, научног рада и учешћа на научним и стручним скуповима, колега др Александар Ђокановић је дао свој допринос промоцији холандске и фламанске књижевности на нашим просторима као преводаца. Досада је самостално, али и у сарадњи са осталим колегама, превео више десетина одломака интегралних књижевних текстова с низоземског на српски језик од којих је већина објављена у годишњаку за холандску и фламанску књижевност и културу *Еразмо*. Као преводаца

усавршавао се и на бројним преводилачким радионицама у земљи и иностранству, али и кроз учешће у европском преводилачком пројекту CELA - *Connecting Emerging Literary Artists* као преводилац с фламанског на српски језик.

Кандидат др Александар Ђокановић досада је био на већем броју студијских боравака и стипендија на којима је имао прилике да усаврши своја знања из низоземског језика, али и из књижевности, као и да стекне високе компетенције у области културе, историје и традиције Холандије и Белгије као матичних земаља низоземског језика.

Колега Ђокановић се бави инвентаризацијом, организацијом и одржавањем библиотечког фонда Групе за недерландистику, као и издавањем књига на коришћење.

Осим холандским, кандидат течно влада и немачким, енглеским и француским језиком.

МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА

Кандидат др Александар Ђокановић је на Катедри за германистику, Група за недерландистику, ангажован од 2003. године у различитим звањима. Током деветнаестогодишњег рада у настави стекао је богато наставно и педагошко искуство држећи вежбе из различитих предмета. Осим тога, континуирано се едуковао и након окончаних основних и магистарских студија похађањем стручних семинара и радионица у земљи и иностранству. Поред наставне делатности, кандидат се бавио и књижевним и стручним превођењем. Колега др Александар Ђокановић се истиче као вредан и изузетно компетентан члан Катедре за германистику, који своје дужности обавља крајње савесно, благовремено и тачно, увек показујући спремност на тимски рад и пуну сарадњу са свим наставницима и сарадницима Катедре за германистику.

Након што је Комисија пажљиво проучила конкурсну документацију, констатовала је да колега др Александар Ђокановић у потпуности испуњава све услове предвиђене конкурсом, Законом о високом образовању Републике Србије и Статутом Филолошког факултета Универзитета у Београду за избор у звање и на радно место на које конкурише.

ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу изнетог мишљења чланови Комисије једногласно и са задовољством предлажу Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др Александра Ђокановића, досадашњег вишег лектора за ужу научну област Недерландистика, предмет Савремени низоземски језик, **изабере у звање и на радно место доцента за ужу научну област Недерландистика, предмет Холандска и фламанска књижевност.**

Београд, 25. 01. 2023.

Чланови Комисије:

др Бојана Будимир, председник
доцент
Филолошки факултет Универзитета у Београду

др Јелица Новаковић-Лопушина, члан
редовни професор
Филолошки факултет Универзитета у Београду

др Јелена Кнежевић, члан
доцент
Филолошки факултет Универзитета Црне Горе
